

Samengevat:

een vermenigvuldiging en geen som!

Op het einde van deze editie wil ik een belangrijk inzicht meegeven over begrijpend lezen dat onderhuids in bijna alle artikelen aanwezig was: begrijpend lezen is geen optelsom, maar een vermenigvuldiging.

Ik verwijs hiermee expliciet naar de formule die aan de basis ligt van de eenvoudige visie op lezen van Hoover & Gough uit 1990. Voor deze onderzoekers was Reading = decoding x (lijstening) comprehension. Lezen is de vermenigvuldiging van het technisch ontcijferen en begrijpen. Je zult wellicht opperen dat er dan zeker nog zaken ontbreken. We hebben het bijvoorbeeld allemaal zo ontzettend graag over leesmotivatie en ik heb er zeker geen problemen mee om dit ook mee te nemen in de

We pleiten vanuit de Taalraad om in te zetten op alle elementen van leesonderwijs.

vermenigvuldiging. Je hebt verder ook achtergrondkennis nodig om te kunnen begrijpen. Beeld je even in dat je de voorbije paragraaf moest lezen zonder iets over leesonderwijs te weten.

Het echte geniale van het model van Hoover en Gough zit voor mij vooral in het feit dat ze uitgaan van een vermenigvuldiging en niet van som. Wat is namelijk het verschil tussen beide? Bij een som tel je op en krijg je toch nog een mooi resultaat, zelfs als een van de elementen wat minder is. Bij een vermenigvuldiging blijft niks over als een van de elementen nul is, of blijft het eindresultaat weinig als een van de elementen nagenoeg niets is. Dit blijft zo, zelfs als je heel hard je best deed voor een van de andere elementen.

Laat me dit concreet vertalen naar begrijpend lezen: nee, leesmotivatie compenseert niet voor technisch lezen, noch vice versa, al helpen ze elkaar wel. Woordenschat- of voorkennis compenseren de andere zaken ook nauwelijks, al kunnen ze elkaar opnieuw versterken.

Daarom pleiten we met de Taalraad duidelijk vanuit passie en enthousiasme voor het inzetten op alle elementen: dat betekent én leesplezier, én technisch lezen, én taalvaardigheid, én leesstrategieën, én woordenschat, én brede achtergrondkennis, ...

Soms, heel soms, hoor je van mensen dat pedagogen en onderzoekers het vaak niet eens zijn. Over begrijpend lezen zijn er de voorbije jaren veel verschillende rapporten verschenen. Denk in ons taalgebied bijvoorbeeld aan het werk van onder meer Houtveen, Van den Branden en collega's en aan het rapport van de Taalraad. Verder verscheen er ook een zeer degelijke internationale reviewstudie van Castles, Rastle & Nation. Wat in deze verschillende bijdragen vooral opvalt, is de unanimititeit. Het is dus in deze geen excuus dat onderzoekers het er niet over eens zijn wat er moet gebeuren. Integendeel, een dergelijke, grote unanimititeit is zelden gezien.

Nog meer dan dat de wetenschap op een lijn zit, kan je die lijn ook herkennen in de verschillende voorbeelden en bijdragen die je in deze special kon lezen. De scholen die nu al dagelijks het verschil maken voor hun kinderen, beseffen zeer goed dat je een leesoffensief moet voeren op verschillende fronten omdat je anders de oorlog verliest. ◀◀

Pedro De Bruyckere is ondervoorzitter van de Vlaams-Nederlandse Taalraad Begrijpend Lezen